

אוהב ישראל

ליקוטים חדשים, ליקוטים

ופשטו ידיכם בגדוד. וכו' עיי"ש. וקשה מאוד להבין דבריהם הקדושים. וכי לא ידע דוד המע"ה שאין הקומץ משביע את הארי. ותו קשה מדברי הש"ס משמע שבכל יום השיב להם כך. והלא כבר שמע ביום אתמול שאין ביכולתם להשיג פרנסתם זה מזה ועוד הרי גם הוא עשה כן בברחו מפני שאול והתפרנס הוא ואנשיו במה שהלכו לשלול שלל והענין הוא כי עיקר דרך האמת להשיג די מחיית ביתו הוא הבטחון בה' המחיה את כל ויקרים בו מקרא שכתוב והבוטח בה' חסד יסובבנו ובלבד כאשר יפרנס א"ע בהיתר ונסתפק במיעוט ושמח בחלקו ואז טוב לו וה' ייטיב לו באחריתו אבל מי שאין לבבו חזק באמונת ה' כ"כ אשר ישיג די פרנסתו בקרב ביתו בלי רוב טירחא ויגיעה אזי צריך האיש הזה לעשות תחבולות כ"א לפי ערכו והנה אף זה האיש כשיעסוק במלאכתו או במו"מ באמונה בלי שום רמיה גם הוא בכלל עובד את ה' באמונה. כמ"ש חז"ל ע"פ עושה צדקה בכל עת זה המפרנס אשתו ובניו אבל העיקר דרך הבטחון הוא לבטוח בה' באמת ולהסתפק במיעוט ולפ"ז יבואר ע"נ דחז"ל שבאו לפני דוד המע"ה בכל יום כשהגיע זמן תפלת שחרית ואמרו לו עמך ישראל צריכים פרנסה היינו לעורר עליהם שפע וברכה ע"י תפלתו והשיב להם לכו והתפרנסו זה מזה דהיינו שיסתפקו במיעוט כנ"ל ואז ייטיב להם באחריתם והשיבו כי יש ביניהם שאין לבבם חזק באמונה והבטחון ושיסתפקו במיעוט ולזה השכילו באמרם אין הקומץ משביע את הארי כנ"ל ולזה השיב להם לכו ופשטו ידיכם וכו'. וזה הוא פי' הפסוק אשכילה

רבי צדוק הכהן דובר צדק ברכות אות יז

ומיד יועצין כו'. ששלשה דברים צריך קודם המלחמה, עצת שכליות ועצת התורה ופירוש רש"י שיתפללו - קשה, דאין זה נמליכין, רק רצה לומר שיגידו איך יעשו על פי התורה, ועצת הנבואה, וזה שאמרו בירושלמי דמכות (ב, ו) שאלו לתורה שאלו לחכמה שאלו לנבואה, שהם שלוש מדרגות הנזכרות, שהוא רצון ה' יתברך עכשיו באותה שעה, כי דבר בעתו מה טוב, אם עכשיו הוא העת לעשות לה' דבר זה, כענין בני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'. ועצת השכל שבמות ראשון, כי דרך ארץ קדם לתורה. ואחר כך עצת התורה שהוא הבינה שבלב, והיא משפט הכללי של ה' יתברך. ואחר כך ההכרה באורים ותומים אם כן הוא רצון הפרטי בעת ורגע ההוא, וזהו בכבוד כמו שנאמר ביחזקאל

למלחמה כמשפט המלך. והם שלושה עמודים, תורה ועבודה וגמילות חסדים. גמילות חסדים השכל אנושי, שזה ממצות שכליות, ועבודה היא השראת שכינה במעשה ידי, ומכיר על ידי זה רצון ה' יתברך הפרטי, ותורה עצת התורות. ולענין קיום העולם גמילות חסדים לאחרונה יסע, כמו שאמרו בקידושין (מא, א) כל שאינו במקרא במשנה ובדרך ארץ דור הנאה ממנו כו'. משנה נגד עבודה, שעל ידי תורה שבעל פה ההלכות מתבררות כל דבר בעתו וזמנו על ידי חכמי הדורות, כמו שאמרו בדורו של רב פלוני היה כו' במקומו של רב פלוני היה כו' (שבת קל, א), כי מאיר עיני שניהם ה', מאיר לעשיר כפי מקומו ושעתו של עני. ודרך ארץ קדם לכל, אבל הבליטה במעשה שנעשית גם על פי שכל אנושי זה אין ניכר רק בסוף כשנוצח, וכמו ששמעתי על מה שאמרו (נדרים

שם כנור היה תלוי.⁸³ הוא כנור המנגן מאליו מקירות לבו, כמו מעי כנור יהמיון. ולמעלה ממטתו - רצה לומר המטה היא מקום המנוחה, וזה היה למעלה, שאין מניחו לנוח רק גם בשכבו ידע לפני מי שוכב. וכשהגיע רוח צפונית, שמשם תפתח הרעה, וחצות שמתגברים חסדים, גם הרעה מתגברת. וזה היה נושג בקירות לב דוד, וכנור יהמיון ומנגן מאליו בשירות ותשבחות להעיר החסדים. אי נמי לאתעוריה משינתיה - שינת העצלות. ואחר כך עוסק בתורה שהיא תורת חסד. וכיון שהאיר עמוד השחר, שהיא המאיר ומעיר לבות בני אדם, כמו שאמרו השחר מעיר אותי,⁸⁴ עיין בטורי זהב אורח חיים ריש סימן א', להיות אדם יוצא לפעול לעבודת ה' יתברך. מיד צריכים פרנסה לנפש, והמעוררים על זה הם חכמי ישראל. ואמר להם שיקבלו זה מזה בעשיות המצות, ועל זה אמרו אין הקומץ משביע, כי זה בלתי מספיק להשביע נפש רחבה, ואף על פי שהוא טוב אין בו כדי שביעה שהוא בגדר טוב מאוד, וכמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה ט, ז) טוב זה יצר טוב, מאוד זה יצר הרע. ואין הבור כו', דלהשלמת האדם אין מספיק מה שבטבע תולדתו על ידי זה ימלאנו, דזה מקרי אשר לא עבדו כמו שכתב בתניא (טו). רק צריך לפשוט בגדוד מלחמת היצר, שהיא טוב מאוד, שעל ידי זה יש נביעה טפה חדשה והיא המשבעת. וועל זה אמרו (סוטה מז, א) יצר כו' תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, יש לומר לכך הימין מקרבת כדי שיהיה השמאל דוחה וזהו טוב מאוד. ושמעתי דרבותינו ז"ל המשילו היצר לשאור שבעיסה (ברכות יז, א) והשאור הוא תיקון העיסה, ואמרו ברכות ל"ד א' בשאור דמיעוטו יפה].